

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2026-02-26
Besvaras senast
2026-03-04 kl. 12.00

Till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:542 Översyn av effekttariffernas utformning

Senast i januari 2027 ska alla Sveriges elnätbolag ha infört effekttariffer på kunders elanvändning. Tanken är att elnätet ska effektiviseras och optimeras genom att elförbrukningen styrs till tider när elanvändningen är lägre. Men allteftersom tarifferna har införts har de mötts av omfattande kritik.

Huvudproblemet kan sammanfattas i att föreskriften från Energimarknadsinspektionen (EI) ger elnätbolagen otydliga och vida ramar för hur tarifferna ska implementeras. Detta har lett till att flera elnätbolag har infört schablonavgifter som slår brett, oriktat och utan hänsyn till individuella förutsättningar. Eftersom elnätbolagen själva får välja hur tariffen ska utformas skiljer sig implementeringen också åt bolagen emellan, vilket i praktiken kan innebära att vi kommer att ha 170 olika tariffmodeller. Föreskriften har även kritiserats av flera energiexperter för att vara för komplicerad, ogenomtänkt och trubbig. Dessutom har EI kritiserats för att inte ha gjort någon konsekvensanalys av reformen. [1]

Men konsekvenserna av effekttarifferna har blivit stora för ekonomin i många hushåll. Om elpriset ligger runt 80 öre per kilowattimme kan ett Elleviohushåll som i snitt konsumerar 5 kilowatt under sina effekttoppar få betala omkring 400 kronor *enbart* i effektagift per månad. [2] Villahushåll med elbilsaddbox, elvärme och andra elapparater igång kan behöva betala över 1 200 kronor i straffavgift. [3] På Orust har kostnaden för varje laddstation för elbilar tredubblats. [4] Vi får även signaler från oroliga småföretagare som är bekymrade över hur avgifterna ska påverka deras möjligheter att bedriva sina verksamheter.

Med anledning av detta anser Vänsterpartiet att införandet av effekttarifferna bör stoppas. Vi menar att föreskriftens otydliga ramar har lett till orimliga och oproportionerliga konsekvenser för hushållens elkostnader samt gett elnätbolagen utrymme att ytterligare öka sina övervinster. Regeringen bör ge EI i uppdrag att utreda hur reformen kan tydliggöras och harmoniseras samt genomföra en omfattande konsekvensanalys. Vi anser även att EI bör utreda möjligheten att premiera de hushåll och företag som lyckas kapa sina effekttoppar, i syfte att stärka incitamenten för energieffektivisering hos elkunder och minska elnätbolagens övervinster.

Den 19 februari meddelade energiminister Ebba Busch (KD) att införandet av

effekttariffer ska ses över och eventuellt stoppas. [5] Beskedet har gett upphov till en rad frågor och funderingar. Energiföretagen säger att man inväntar mer information från regeringen och framhåller behovet av tydliga spelregler. [6] Eon lyfter vikten av att besked om de långsiktiga villkoren kommer så snart som möjligt. [7]

Om energiministern avser att se över införandet av effekttarifferna ser Vänsterpartiet positivt på beskedet. Men vi vill understryka att regeringen behöver lämna förslag omgående, så att inga fler hushåll och småföretagare drabbas.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga energi- och näringsminister Ebba Busch:

Hur avser ministern att hantera införandet av effekttarifferna och förhindra att fler hushåll drabbas av de höga avgifterna?

[1] <https://www.svd.se/a/xmyAEV/nya-effekttariffer-skapar-dyrare-el-och-forvirring-skriver-bengt-ekenstierna-och-sten-lindgren>

[2] <https://www.svd.se/a/oEWxXW/effektavgift-pa-elrakningen-sa-paverkar-den-dig>

[3] <https://www.dn.se/ekonomi/effektavgiften-kan-gora-paskfirandet-till-en-dyr-affar/>

[4] <https://www.dn.se/ekonomi/ellevios-chockavgift-slar-ut-laddstationerna-pa-orust>

[5] <https://www.dn.se/ekonomi/busch-kritiserad-elavgift-kan-stoppas/>

[6] <https://www.energiforetagen.se/pressrum/nyheter/2026/februari/energiforetagens-kommentar-med-anledning-av-ebba-buschs-uttalande-om-effektavgifter>

[7] <https://www.dn.se/ekonomi/busch-kritiserad-elavgift-kan-stoppas/>

.....

Birger Lahti (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren